

Püspökladányi Hírek

A VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT lapja • XXIII. évfolyam 15. szám • 2012. október 2. • Ingyenes

Püspökladány a szívet vitte el Fischamendbe

Szeptember 14-én, pénteken önkormányzati képviselőkből, civil meghívottakból és a Kenderkőc Néptáncgyűttes tagjaiból álló delegáció indult útnak ausztriai testvérvárosunk, Fischamend felé, hogy eleget tegyen a meghívásnak, és együtt ünnepeljen az osztrák település vezetőivel, polgáraival várossá válásuk 25 éves évfordulóján.

Püspökladány és Fischamend 1989 óta ápol jó kapcsolatot. Dr. Farkas Dezső akkori polgármester kezdeményezésére jött létre a kötelék. A hosszú út után este hat órára érkezett meg a ladányi delegáció az ausztriai kisvárosba. A szálláshelyek elfoglalása után első este a Netzl borászatba látogattak el, ahol bejárták az üzem területét, megtekintették a borgyártás folyamatát, majd borkóstolón vettek részt, ahol megajándékozták Fischamend polgármesterét, Thomas Ram urat egy magyar motívummal díszített felöltővel.

Szombat délelőtt a város nevezetességeit lehetett megtekinteni. Fischamend történelmi jelentőségű város, Bécs és Bratislava között található. Kisebb, mint Püspökladány, mindössze 5 ezren élnek itt. Történelmileg a legjelentősebb a város életében, hogy a Császári és Királyi időkben, a Monarchia idején repüléssel kapcsolatos kutatások folytak itt. Az ehhez kapcsolódó kiállítás tavaly volt látható a püspökladányi Karacs Ferenc Múzeumban. A város jelenlegi polgármestere, Thomas Ram elmondta riporterünknek,

melyek a város nevezetességei, és beszélt a testvérvárosi kapcsolatról is.

– Fischamend mezőgazdaságilag is jelentős város. Malomipar működik, és különböző gabonaféléket termesztnek. Mezőgazdaságilag nagyon jók az adottságai a településnek. A legjellegzetesebb építészeti emlékművek városunkban a tornyok. A Fischa-torony valamikor határtorony szerepét töltötte be, a víztorony is impozáns, és vannak nagyon szép templomaink is. Nagy jelentőséget képvisel a város életében ez a partneri, testvérvárosi kapcsolat, a tűzoltóság, a kultúra, a hagyományok területén és a különböző egyesületek révén. Tanulunk egymástól, megismerjük egymás szokásait, és emberi kapcsolatok alakulnak ki a két város lakói között – mondta el lapunknak Thomas Ram, Fischamend polgármestere.

A ladányi küldöttség két jelentős esemény miatt utazott a városba. Az egyik a várossá válás jubileuma, a másik pedig, hogy elhunyt polgármesterünk, Arnóth Sándor emlékére emléktáblát állított Fischamend. Ennek avatására szombaton 11 órakor került sor, a város központjában. A táblán a volt polgármester fényképe és a következő szöveg olvasható németül: „Arnóth Sándor barátunk, testvérvárosunk polgármestere emlékére. Fischamend képviselőtestülete és lakossága.” *(Folytatás a lapban)*

Rábai Sarolta

Módosult a haszonállattartási rendelet városunkban

Az állattartás napjainkban nagy felelősséggel jár, mivel európai uniós rendeleteknek, különböző jogszabályoknak és helyi rendeletek feltételeinek is meg kell felelni. Városunkban legutóbb idén június 1-jével lépett életbe az a rendelet, amely a haszonállatok tartását szabályozza.

– A képviselő-testület 1998-ban alkotott meg egy helyi rendeletet az állattartásról. Ebben a rendeletben kimondta azt, hogy az ingatlan nagyságához kötődően meghatározott a tartható állatoknak a száma. Ez egy mozaikszerű elrendezést jelentett, hiszen nem övezeteket állapított meg a testület, hanem az ingatlan nagyságát vette alapul. Az utóbbi időszakban több olyan jogszabályi változás történt az állattartás vonatkozásában, legyen ez törvény, kormányrendelet, miniszteri rendelet, amelyek egyre inkább saját hatáskörbe vonták az állattartásnak a szabályozási rendszerét. Ezért a képviselő-testületnek a rendelete úgymond kiüresedett, hiszen magasabb szintű jogszabályok szabályozták azt, amit a korábbi képviselő-testületi rendelet tartalmazott. Alkotmánybírósági rendelet is született e tárgykörben, amely kimondta, hogy nem lehet meghatározni a kedvtelésből tartott állatoknak a számát. A képviselő-testület mindezeket mérlegelve és alapul véve a 2012. május 31-i testületi ülésén a korábbi, 98-as rendeletét hatályon kívül helyezte, és alkotott egy új rendeletet – tájékoztatta lapunkat Keserű László jegyző.

Az új rendelkezés az állattartás helyszínét szabályozza, amely a központi belterületen csak a kedvtelésből tartott állatok tartását engedélyezi. Továbbá az állattartással kapcsolatos épületeknek legalább 6-10 méterre kell elhelyezkedniük a lakóháztól, a zárt trágyatárolóknak pedig 10 méterre,

vízvezetékől 5 méterre, ásott és fűrt kúttól pedig legalább 10 méterre.

– Az állattartásra magasabb szintű szabályok vonatkoznak. Tehát le van fektetve, hogy milyen épületbe, milyen tartási körülmények között, hogyan lehet az állatokat tartani, nyilván ezt a Polgármesteri Hivatal, illetve a jegyző ellenőrizheti, ellenőrizheti az állategészségügyi állomás, és hogyha bárkinek a közelségében, szomszédjában állattartó személlyel problémája van, akkor birtokvédelmi eljárást kezdeményezhet. A birtokvédelmi eljárás keretében a jegyzőnek lehetősége van az állattartást korlátozni vagy megszüntetni. – mondta jegyző úr.

Ha az állattartó ezeknek a követelményeknek nem felel meg, akár 50 ezer forint helyszíni pénzbírság, vagy 150 ezer forint közigazgatási bírság szabható ki ellene. Az állattartást azonban a jogszabályi keretek közé kell visszazorítani, ami szélsőséges esetben az állattartás korlátozását vagy megszüntetését is jelentheti. Az elmúlt időszakban az állattartás rossz körülményei miatt érkeztek bejelentések a Polgármesteri Hivatalba, amit kivizsgáltak.

A haszonállattartási rendelet módosítása tehát a helyes mederbe tereli a belterületi állattartást városunkban. A magyar állattenyésztők helyzetét a kormány is a szíven viseli, hiszen augusztusban olyan döntéseket hoztak, amelyek az állattenyésztők kárainak enyhítését célozzák. A cél, hogy a magyar állattenyésztést minél hamarabb talpra állítsák, hiszen vidéki munkahelyek ezreinek megtartása, újak teremtése és az ország élelmezés-ellátása a tét.

Katona Csilla

Csökkennek a munkáltatói járulékok, nő a foglalkoztatottság

Hazánk állampolgárai postaládáikba pillantva ismerős feladótól érkezett levelet találnak. Az ország miniszterelnöke, Orbán Viktor ezúton közli, a kormány több ezer embert érintő, fontos döntést hozott. Európában elsőként Munkahelyvédelmi Akciótervet hozott létre a kabinet a munkanélküliség csökkentése érdekében. A tervezet szerint 2013 januárjától a 25 év alattiak, az 55 év felettiak, a kismamák, a szakképzettséggel nem rendelkező munkavállalók alkalmazása esetén a munkáltatók és a kisvállalkozások számára szociális járuléksökkentést hajtanak végre.

Az 55 éven felüliek esetében bruttó 100 ezer forintig 14,5 %-kal csökken a munkáltatói adóteher. Hasonló a helyzet a képzettséget nem igénylő munkavégzők esetében is. A 25 év alatti álláskereső után a tervezett 14% helyett várhatóan két évig nem kell szociális hozzájárulási adót fizetniük. Emellett bevezetésre kerülne egy (16%-os) egyszerűsített adó a kisvállalkozások számára, mellyel egyszerűbbé és átláthatóbbá tennék a foglalkoztatás adóit és a vele járó közterheket. A kormány a tervek szerint a program keretein belül másfél milli munkahelyet megvéd, és több százezer teremt. A munkáltatót terhelő járuléksökkentés által várhatóan nő a foglalkoztatottak száma. Dombi Imréné, Püspökladány polgármestere örül a kormány általi kezdeményezésnek:

– Mindenféleképpen nagyon hasznosnak tartom, és nagyon örülök a kormány ezen döntésének, hogy így próbálja a munkahelyeket megvédeni. A mai világban sajnos még mindig a gazdasági válsággal küszködünk, és ez legfőképpen a vállalkozásokat érinti. Én azt gondolom, hogy a vállalkozásokat mindenképpen olyan formában kell támogatni, hogy a munkahelyet meg tudják tartani, a foglalkoztatottságot növelni. Az akcióterv ezt a célt szolgálja, én támogatom.

Bodó Sándor országgyűlési képviselő lapunknak elmondta, véleménye szerint térségi szinten a leginkább érintett csoport a 25 év alattiak köre.

– Azt hiszem, hogy a legnagyobb lehetőség a 25 éven aluliaknál van, sajnos ebben a térségben, ahol élünk, és amit nyilvánvalóan szeretünk, és nem szívesen hagynánk itt, a fiataloknak a legnehezebb most elhelyezkedni, tehát én ezt a célcsoportot látom a leginkább megközelíthetőnek. A kabinet a jövőben a munkahelyvédelmi akcióterven túl a közmunkaprogramon keresztül is növelni szeretné a foglalkoztatottak számát. A tervek szerint a jövőben az erre szánt összeg 132 milliárdról 154 milliárdra emelkedik. Mint arra Bodó Sándor is felhívta a figyelmet, a püspökladányi és a sárréti térségben élő munkanélkülieknek is igyekeznek értelmes

és hasznos munkát találni. A végső cél, hogy idővel minél többen át lépjenek a közmunkából a versenyszférába, és tartósan elhelyezkedjenek a munkaerőpiacon. A helyi önkormányzat vezetősége is egyetért abban, hogy létfontosságú minél több ember foglalkoztatása a közmunkaprogram által. A kormány jövőbeni terve, hogy 2020-ig egymillió új adózó munkahely legyen Magyarországon.

Lovassy Bernadett

Roma fiatalok dolgoznak az Újtelepen

A fiatal pályakezdők számára indult „Első munkahely garancia” programban 20 roma fiatal álláskereső kapott munkalehetőséget városunkban. Szeptember 1-jétől december 31-éig, napi 8 órában az Újtelepen, valamint a katolikus temetőnél tisztítják meg a terepet az elburjánzott növényzettől. Kapálnak, kaszálnak, egy csomóba gyűjtik a levágott gázt, s munkabérük mellett munkatapasztalatot is szereznek.

A tartósan munkanélküli fiatalok eddig segélyből éltek, most azonban a munkájukért cserébe fizetést kapnak. Azt mondják, örülnek a lehetőségnek, mert pályakezdőként nagyon nehéz elhelyezkedniük.

Szószóljuk, Macsaj vajda, a Püspökladányi Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke azt mondja: nem számít ásó, csákány, lapát, kassa, dolgoznak, hogy pénzt keressenek, és értékes tagjai legyenek a társadalomnak.

A munkamenet a Polgármesteri Hivatalban összeállított munkaterv alapján zajlik. Reggel 7 órakor gyülekeznek a fiatalok a Püspökladányi Roma Nemzetiségi Önkormányzat irodájában, ahol megkapják a napi feladataikat, majd kimennek az adott helyszínre elvégezni a munkát.

A fiatalok foglalkoztatásával a munkaadók is jól járnak, hiszen a 4 hónapon át tartó teljes munkaidős foglalkoztatás esetén – támogatásként – megkaphatják a bér és szociális hozzájárulási adó költségeit a minimálbér kétszereséig.

Kovács András Macsaj vajda lapunknak azt is elmondta: a későbbiekben újabb munkaerők bevonásával egy Romaházat szeretnének építeni. Ehhez a vályogtéglát maguk fogják kivetni, és az építést is önállóan szeretnék majd elvégezni.

KCS

Püspökladányi vadászterületen még soha nem történt ilyen tragédia, mint szeptember 18-án

Sokkolta a várost a napokban történt vadászbaleset híre, hiszen Püspökladányban szinte minden ember ismeri a másikat. Családi, baráti, munkahelyi kapcsolatok révén gyakran igen közlel. Ezért is nehéz helyben egy olyan tragédiáról hírt adni, melyben mindenki vesztes. A Püspökladányi Tájékoztató Központ ezért – kegyeleti okból – az ügyben eljáró rendőrséget és a vadásztársaságot kereste meg, hogy tájékoztassa a város közvéleményét.

Az eset másnapján Kelemen Éva, a Hajdú-Bihar Megyei Rendőrfőkapitányság sajtószóvivője riporterünknek elmondta: szeptember 18-án az esti órákban kapták az Országos Mentőszolgálattól a riasztást, mely szerint Püspökladány külterületén lőtt sérüléshez vonultak. Egy 57 éves férfi vadászat közben lelőtt egy 47 éves helyi férfit, aki saját földjén tevékenykedett. A lövés végzetes volt, az áldozat a helyszínen belehalt a sérülésbe. A vadász tettét beismerte, ellene eljárás indult.

A Püspökladányi Vadásztársaság a tragédia után egy nappal közleményt juttatott el hozzánk, melyben leírták: vadásztársuk egyéni vaddisznóvadászaton vett részt, s a balesethez több vadászati szabály egyidejű megszegése vezetett. Az intéző bizottság vizsgálatot folytat az ügyben, melynek lezárásáig a vaddisznó vadászata a vadásztársaság területén felfüggesztették.

A város lakosságát fentiekén túl más kérdések is foglalkoztatják azóta. Többek között, hogy megfelelő-e a vadászat helyi szabályozása, s hogy biztonságban vagyunk-e, ha a határba megyünk, vagy erdős területre, esetleg a pusztába. Fenti kérdésekre Szilágyi Sándor, a vadásztársaság elnöke válaszolt intézményünknek.

– Jelenleg is a döbbenet, mint meghatározó érzés munkál bennem, bennünk, és számtalan kérdés fogalmazódik meg. Meghalt egy kiváló ember, akit személyesen is ismertem, meghalt, vadászbaleset kapcsán, amelynek minden részletét még nem ismerjük, a kivizsgálás a büntetőügy kapcsán folyamatban van. Amit biztonsággal lehet most állítani, hogy a baleset 18-án este történt, 19:10-19:15 perckor került sor a lövés leadására. A lövést leadó vadásztársunk 30 éves vadászmuлтtall rendelkezik, a püspökladányiak többsége ismeri, kiváló vadász, kiváló ember, érthetetlen számunkra, hogy mi történhetett. Amikor észlelte, hogy nem vaddisznóra, hanem emberre lőtt, azonnal értesítette a rendőrséget, a vadászmentest, a vadászmenteszt, és engem, mint a társaság elnökét. A mentő viszonylag hamar megérkezett, a megérkezéséig a balesetet elkövető igyekezett a sérültnek segíteni, ott volt mellette, amíg a mentők át nem vették. A rendőrség megérkezése után elismerte, hogy ő adott le egy lövést abban a hiszemben, hogy vaddisznóra lő. Tudni kell, hogy ebben az időpontban erős szürkület volt, a terepviszonyok is nehezítették a belátást. De a lövés elment, és akit eltalált, sajnos nem élte túl, a mentőknek egy óra erőfeszítés után sem sikerült újraéleszteni. Az esemény egyébként a püspökladányi határban a 3. és 4. dűlő között történt. Lesvadászaton folytatott, aki ezt elkövette. Nem magaslesről, hanem valószínű, hogy álló helyzetből adta le a lövést, ami nem szabálytalan. Akit eltalált, az a napraforgótábláján a betakarítást ellenőrizte vagy segítette. Az ő mozgására vonatkozóan kevés információval rendelkezünk – mondta Szilágyi Sándor.

A vadásztársaság elnöke, hogy segítse a közvéleményt a tisztánlátásban, riporterünknek azt is elmondta: milyen szabályok vonatkoznak arra, hogy valaki egyáltalán fegyvert kapjon, s a fegyvert használhassa.

– Aki vadász szeretne lenni, annak állami vadászvizsgát kell tenni. Elméleti és gyakorlati vizsgát, melyek szigorúak. Ezt követően

be kell szerezni az erkölcsi bizonyítványt, orvosi egészségügyi igazolást. Ha be akar lépni egy vadásztársaságba, ott be kell jelentkezni, két helyi vadász ajánlásával, s ha a tagság alkalmasnak találja, akkor szavazással dönt a felvételéről. Egy fél évig a bejelentkezés után nem vadászhat, ez az idő arra van szánva, hogy megismerkedjen a vadásztársaság belső szabályzataival. A belső szabályzatok szinte mindegyike foglalkozik a vadászati biztonsággal, a vadásztársaságnak alapszabálya, házi szabályzata, fegyelmi szabályzata van. Minden évben – mi úgy nevezzük, hogy a vadászati szezon kezdete előtt –, augusztus hónapban balesetvédelmi oktatás van, ami teljes adminisztrációval, dokumentációval jár. A taggyűlésen kerül sor a balesetvédelmi oktatásra, kiemelten a legveszélyesebb vadászati móddal, a vaddisznóvadászattal. Erre az idén augusztus 10-én került sor, ezen részt vett a balesetet okozó vadásztársunk is – mondta Szilágyi Sándor, aki kitért arra is, hogy vaddisznóra csoportos vadászatot nem szerveznek, az még nagyobb gondot és baleseti kockázatot jelent.

– A földhasznosító szövetkezet bejárójánál látható az útról egy lemezszekrény, ebben van az úgynevezett beírókönyv. Ebbe a beírókönyvbe minden vadásznak, aki egyéni vadászatra megy, köteles magát beírni úgy, hogy azonosítható legyen, a fegyvertartási engedély számát, nevét, mikor megy ki, mikor jön vissza, és hova megy. Ez ebben az esetben is megtörtént. A lövés leadásának fő szabálya, hogy minden kétséget kizáróan meg kell győződni arról, hogy a célba vett vad löhető, és nem veszélyeztet a lövéssel élet- és vagyónbiztonságot. Nem lehet lakott terület irányába löni, nem lehet olyan irányba löni vagy távolságba löni, ahol feltételezhetően ember vagy emberek tartózkodnak, vagy vagyonban a lövedék kárt tehet. A vadásztársaság belső vizsgálatot rendelt el, elsősorban arra irányulóan, hogy a szabályozásunk megfelelő-e a vadászati feltételeknek, lehet, szükséges-e rajta javítani. Szilágyi Sándor arra a kérdésre is válaszolt riporterünknek, mely most leginkább foglalkoztatja a püspökladányiakat: veszélyben érezheti-e magát, aki a határba megy, vagy az erdős területeken sétál?

– Én magam is talákoztam olyan kérdéssel, hogy veszélyben van az, aki kimegy a határba? Azt tudom mondani, hogy a vadásztársaság 60 éve működik, ilyen baleset nem történt. Nincs veszélyben közvetlenül gyakorlatilag senki sem. Nem kell megkülönböztető jelzés, mert az a vadász kötelessége, hogy ha löni akar, akkor meggyőződjön a célról. Nem kötelező kitáblázni sem. Ez az egyéni vadászatokra vonatkozik, a csoportos vadászatnál pedig a vadászatvezető előre felméri azt a területet, amire viszi a csapatát, hogy mire kell ügyelni. Tehát a határban lévők biztonságban vannak.

A vadásztársaságot több szerv is felügyeli. Felügyeli a Megyei Főügyészség, mely vizsgálta a Püspökladányi Vadásztársaság belső szabályzatait, és nem emelt kifogást, tehát megfelelőnek tartotta. A házi szabályzat most lett módosítva, a bírósági bejelentése megtörtént, ez egy törvény kapcsán vált szükségessé. Felügyel bennünket a Hajdú-Bihar Megyei Vadászati Hatóság, és működik egy belső ellenőrzés. Van egy testület, egy ellenőrző bizottság, aminek mindenre kiterjedően joga van a működést vizsgálni.

A Püspökladányi Vadásztársaság nevében, vadásztársaim nevében még egyszer részvétellel adózok a család felé. Tudjuk, hogy óriási veszteség érte őket. Mi igyekszünk megtenni mindent, amit tudunk, a hasonló esetek elkerülése érdekében a jövőben – zárta a beszélgetést Szilágyi Sándor, a Püspökladányi Vadásztársaság elnöke.

Püspökladány a szívét vitte el Fischamendbe

(Folytatás az 1. oldalról)

A család nevében Arnóth Sándorné köszönte meg a fischamendi lakosoknak a szép gesztust, hogy nem felejtik el férjét, és elmondta: férje nagyon szerette ezt a várost, igaz barátokra talált itt, és ők is ápolják halála óta a kialakult barátságot.

Az emlékkő avatásán részt vett püspökladányi képviselőket meghatározta a gesztus, az emlékezés, de örömmel nyugtázták riporterünknek, hogy a tragédia még szorosabbra fonta a két város jó kapcsolatát.

Az emlékezés feltépte a sebeket, de a képviselőcsoport együtt van, és együtt őrzik az emlékeket is

– Püspökladány a szívét hozta el Fischamendbe. Thomas Ram polgármester úr így fogalmazott az ünnepség után, és ez számomra, Püspökladány számára a legnagyobb elismerés. Mert valóban nagyon nagy örömmel jöttünk ide, hiszen a szeretet, amit felénk közvetít ez a település, leírhatatlanul jó érzés. Olyan ajándékokat hoztunk, melyek nem pénzben, eszmei értékben mérhetők, és Ők ezt értékelik. A magyarságunk, a sárrétiségünk egy darabjával jöttünk. A néptáncosaink műsora pedig lenyűgözte az egész várost, s gyakran érzem, hogy büszke vagyok arra, hogy püspökladányi vagyok, de itt, Ausztriában most lélekiemelő volt a kenderkócos fiatalokat látni, hallani. Az emlékkőavatás pedig – ugyan feltépte mindannyiunkban a sebeket – de megmutatta, hogy ez a képviselőcsoport együtt van, együtt őrzik az emlékét Sándornak mi, a családja, és mindenki, aki szerette őt.

– Nagy öröm számunkra, hogy Fischamend vezetése és az itt lakók úgy gondolták, hogy egy emléktáblát szeretnének elhelyezni itt, Fischamend központjában. Bízom benne, hogy bármikor, ha erre jár egy püspökladányi ember, meg fogja látogatni ezt a helyet – mondta Kiss Zsigmond alpolgármester.

– Úgy gondolom ez volt az a pont, amikor a két város között a barátság olyan mély pontot ért el, hogy innentől kezdve széttephetetlen ez a kapcsolat. Két évvel ezelőtt, amikor kint jártunk – szintén egy meghívás kapcsán –, polgármester úr hozott két bokor orgonát. Annyira meglepte az itt élőket, és ez egy olyan gesztus volt Arnóth Sándortól, hogy gyökeret eresztett Püspökladány Fischamendben. Ezt úgy gondolom, érezték azonnal az itteni emberek is – mondta Kovács Krisztina képviselő asszony.

Sűrű programban volt részük a szombati napon városunk delegációjának. A délelőtti program után a város főterén veteránautó-kiállítással és könyvbemutatóval ünnepelték Fischamend 25 éves évfordulóját. Este 18 órától a Művelődési Központba várták az ünneplőket egy rendezvényre, ahol a helyi zeneiskola tanulói léptek fel, és meglepetésként a püspökladányi néptáncosok kápráztatták el az osztrák közönséget. A láányi delegáció nevében Dombi Imréné átadta Fischamend polgármesterének a város ajándékait: egy fából faragott és egy grillázs városcímet.

Decemberben jönnek a krampuszok!

Mivel az est folyamán polgármester asszony ígéretet kapott arra, hogy a fischamendi krampuszok idén is eljönnek városunkba, éppen ezért másnap reggel a láányi delegáció néhány tagja meglátogatta Karl Pohl, a Krampusz Egyesület elnökét. Karl ismert fodrásmester hazájában, és a családban ő már a harmadik generációs fodrász, üzlete közel 125 éve működik a városban. Szabad idejében pedig a Krampusz Egyesület programjait intézi.

– Az egyesület 21 év működik. Fellépéseink főleg Ausztriában vannak, itt Fischamendben elsősorban, de vendéggként sok helyre hívnak bennünket. Az egyesület adományokból tartja fent magát. Ezeket az adományokat arra fordítjuk, hogy a fellépéseinken használt maszkokat, jelmezeket felújítsuk, másrészt mi is tovább adakozunk, gyűjtünk a szegény sorsú gyerekeknek, hogy lásák: a krampuszok nemcsak gonoszak, mérgesek, hanem jó tetteket is véghezvisznek – mondta el riporterünknek Karl Pohl, a fischamendi Krampusz Egyesület elnöke.

Az egyesületnek 60 aktív tagja van, de ezenkívül vannak pártoló tagok is. A maszkok fából készülnek, 4-5 kiló a súlyuk. Egy jelmez összsúlya pedig eléri a 10-15 kg-ot. A teljes krampusz jelmez értéke pedig 500 eurótól egészen 3 ezer euróig is terjedhet. Ez átszámítva 150 ezer forinttól 900 ezer forintnyi összeg lehet.

A „főkrampusz” ott jártunkkor elmondta: nagyon jól érezték magukat tavaly Püspökladányban, és örülnek annak, hogy Dombi Imréné polgármester asszonytól december 15-ére ismét meghívást kaptak.

A búcsúzkodás után szeptember 16-án, vasárnap délelőtt hazaindult a város delegációja Fischamendből. A tartalmas és programokban gazdag látogatás alatt a város küldöttei megismerhették Fischamend nevezetességeit, bejárhatták meghitt és barátságos utcáit, hiszen a testvérvárosi kapcsolatoknak a célja az együttműködés, a cserekapcsolatok kialakítása, egymás kultúrájának megismerése.

Rábai Sarolta

ÚJ ESZKÜVŐI SZERTARTÁS

Új esküvői szertartással házasodhatnak a püspökladányi párok. A hagyományos eljárás menetébe egy fogadalomtétel épült, melyet a házasulandók kézzel írnak meg, majd adnak át egymásnak, miután a jelenlévők előtt felolvasták.

Az első ilyen esküvőre szeptember 22.-dikén került sor. Máté Katalin és Győri Zoltán volt az első pár, akik az új szertartás szerint keltek egybe.

Több pénz jut a házi orvosoknak

A házi orvos az, akit a felmerülő egészségügyi problémáinkkal elsőként felkeresünk. Ő kíséri figyelemmel páciensei egészségi állapotát, a kivizsgálást követően felállítja a diagnózist, és elkezd a gyógykezelést, amennyiben szükséges, akkor szakorvoshoz irányítja a beteget.

Ezt a munkát a kormány is elismeri, hiszen novembertől az egészségügyi alapellátás alapfinanszírozását 14%-al kívánja emelni. Az emelés a házi orvosok mellett a védőnőket, valamint a területi ellátással dolgozó fogorvosokat is érinti. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a kártyapénz emelkedik 162 forintról, ezután körülbelül havi 186 forint lesz a betegenkénti ellátás.

– Ez a rendelkezés arra vonatkozik, hogy az alapellátásba, vagyis a járóbeteg, házi orvosi ellátásba több forrás legyen biztosítható. Ez fontos, hiszen ezen a területen évek óta nem volt forrásbővítés, a szándék viszont egyértelmű, tehát ez a 14%-os emelés elhatározott kormányzati akarat – tudtuk meg Bodó Sándor országgyűlési képviselőtől.

Az egészségügyi rendszer újjászervezésével azt szeretné elérni a kormány, hogy az ellátás színvonala emelkedjen, valamint egységessé és költséghatékonyabbá váljon az intézményrendszer. A 14%-os alapfinanszírozás növelése, a praxis létszámától függően a házi orvosoknak körülbelül havi 70-80 ezer forintot, a védőnői szolgálatoknak pedig 25 ezer forint plusz bevételt jelent. A házi orvosok örültek a döntésnek, bár egy kissé alacsonynak tartják az összeget, de úgy érzik, hogy jó úton halad az egészségügy átalakítása.

– Nagyon örülünk annak, hogy végre történik valami. A menynyiségről azért lehetne vitatkozni, mert azt mondják, hogy ez 70-80 ezer forintos bevételnövekedést jelent praxisonként, ami jól

hangzik, de igazából – mivel mi vállalkozók vagyunk, és nekünk a járulékokat is saját magunk után kell fizetni – kb. nettó 40 ezer forintos az emelkedés – mondta el lapunknak Dr. Komoróczy Károly házi orvos.

A házi orvosok többsége vállalkozásban dolgozik. Egy átlagos praxis finanszírozása havonta bruttó 750-850 ezer forint között változik, ebből fizetik a körzet ellátásához szükséges költségeket, a rendelő bérleti díját, rezsit-, biztosítási-, üzemanyag-, gyógyszer-költségeket, valamint az orvos és az asszisztensek bérét is.

– Hónap elején az államkincstár átutal egy alapösszeget a házi orvosi praxisnak, ez egy átlag házi orvosi praxis esetében körülbelül 800-840 ezer forint, és ebből kell mindent kigazdálkodnunk. Ez a pénz több mindenből tevődik össze, tehát nem ennek fogják a bruttó 14%-os bruttó emelését eszközölni, hanem az alapfinanszírozást, ami a kártyapénzt jelenti – mondta el kérdésünkre Dr. Lente Péter házi orvos.

A praxis bevételének jelentős része a kártyapénzből tevődik össze. Egy bizonyos kártyaszám felett azonban már semmilyen finanszírozás nem illeti az orvosokat.

Bodó Sándor képviselő azt mondja: az egészségügyi dolgozók munkáját a bérek emelésével a legfontosabb elismerni, hiszen emberi életek vannak a kezükben, és egy apró hiba is végzetes lehet. S bár, az elhivatott szakemberek eddig is a maximumot nyújtották, az egészségügy strukturális átalakítása azt szolgálja, hogy megteremtsek a biztos hátteret a gyógyítás gyakorlására.

A friss diplomás orvosok nagy része az itthon megszerzett tudást külföldön kamatoztatja. Bár régen keresett szakma volt a házi orvoslás, sajnos ma már kevesen választják ezt hivatásul, hiszen egy vállalkozást kell irányítani, és közben felelősségteljes gyógyítást kell végezniük. Napjainkban körülbelül 6700 házi orvos közül 1500-1800 65 év feletti, és van igény az utánpótlásra.

Katona Csilla

Új eszközöket kapott a Mentőállomás

A Püspökladányi Mentőállomásra az Országos Mentőszolgálat Alapítvány 425 ezer forint értékű mentéstechnikai eszközt szállított.

Vérnyomásmérőt, pulzoxit, légút biztosítást szolgáló maszkokat, mindent vágó ollókat, fonendoszkópokat, égési kötszert, illetve úgynevezett kedmellényt, aminek a használatával egyszerűen és biztonságosan ki lehet emelni a gerinc sérült betegeket akár a személygépkocsiból is.

Az eszközök úgy jutottak el városunkba, hogy a helyi Mentőszolgálat felvette a kapcsolatot az Országos Mentőszolgálat Alapítványával, megbeszéltek, hogy milyen eszközökre van szükség, az alapítvány munkatársai pedig pénzbeli adományokat kezdtek gyűjteni a Mentőállomás körzetéhez tartozó települések lakosaitól, vállalkozóitól, és amit összegyűjtöttek, abból megvásárolták a kért eszközöket. Az eszközlista összeállításánál fontos szerepet játszott, hogy milyen esetek fordulnak elő a leggyakrabban a Püspökladányi Mentőállomás körzetében.

A mentőautók természetesen a legszükségesebb mentéstechnikai eszközökkel rendelkeznek. Az alapítvány azonban azt tűzte ki célul, hogy az Országos Mentőszolgálat műszaki állapotának fejlesztéséhez járulnak hozzá. Ezáltal elősegítik azt, hogy kollégáik még gyorsabban, hatékonyabban tudják végezni munkájukat.

Az országban 231 mentőállomás van, és mindegyiknek más-más eszközre van szüksége. Amelyik forgalmas út mellett fekszik, ott több baleset fordul elő, valamint van, amelyikhez kiterjedt tanyavilág tartozik, és az ország eltérő pontjain mások a terepviszonyok is. Ezeknek a körülményeknek kell megfelelnie a mentőautók felszereltségének, és ezért veszik fel a kapcsolatot a mentősök az alapítvány embereivel, akik ezután a lakossághoz fordulnak.

– Ezekben az eszközökben az Önök pénze van, és szívből kívánom, hogy soha ne legyen rá szükség, hogy használni kelljen, de ha mégis kell, akkor legyen ott a mentős háta mögött, keze ügyében – mondta az átadás során kollégáinak Kalmár Klára, az Országos Mentőszolgálat Alapítvány irodavezetője.

Szűcs Imre, a ladányi állomás vezetője és munkatársai is hálásak azoknak az embereknek, akik az alapítványon keresztül támogatják őket, és remélik, hogy a továbbiakban is számíthatnak majd a segítségükre. A legfontosabb mentéstechnikai eszközöket ugyan megkapták, de még lenne igény néhány elavult eszköz kicserélésére, mint például gyermek traumás eszközök, kis oxigénpalackok. A mentősök számára most eljuttatott adományoknak természetesen a körzetükhöz tartozó lakosok fogják látni a hasznát. Hiszen sem a mentős, sem a beteg számára nem elhanyagolható, hogy a korszerű mentéstechnikai eszközökkel ezután még hatékonyabban tudják majd elvégezni a sürgősségi betegellátást, majd a megfelelő kórházba szállítani a beteget.

Katona Csilla

Lehetőség az áramdíjtarozás rendezésére

A Családjainkért Alapítvány az E.ON felkérésére mintaprogramot indít Debrecenben, Püspökladányban, Bátorán, Biharnagybajomban, Kabán és Sápon annak érdekében, hogy az áramdíjtarozást felhalmozott családok rendezhessék a tartozásukat. A pályázatra azok az áramfogyasztók jelentkezhetnek, akiknek a tartozása 30 ezer és 200 ezer forint közötti összeg, ahol legalább egy kereső van a családban, és van elképzelésük arra, miként tudnák segítséggel rendezni a tartozást. A jelentkezőknek vállalniuk kell, hogy családjuk felnőtt tagjaival részt vesznek családi gazdálkodásra és munkaerőpiaci készségfejlesztésre irányuló képzésben, illetve a család gazdálkodását átvilágító tanácsadói konzultációban. Feltétel még, hogy az illető maga is hozzájárul a díjtarozása rendezéséhez, illetve hogy szabálytalan áramvételezés miatt nem indult ellene eljárás.

Eltűntek a rizicsatornák a pusztáról

A Szent Ágota-pusztája sajátos tájképének megőrzését európai uniós támogatással valósítja meg a Hortobágyi Nemzeti Park, összesen mintegy másfél milliárd forintból. Az első ütemben Nádudvar, Nagyiván, Kunmadaras, Karcag, Hortobágy külterületein található egykori lőtér területének helyreállítása zajlott. A Program második része az „Élőhelyvédelem és helyreállítás, vonalas létesítmények természetkárosító hatásainak mérséklése” c. pályázat, amely a Püspökladány, Nádudvar, Újszentmargita, Folyás, Hortobágy, Tiszafüred, Tetétlen települések külterületein az 50-es években kiépített csatornarendszerek felszámolását takarja. A program harmadik részében pedig az Egyek-Pusztakócsi mocsarak területén természetvédelmi fejlesztéseket végeznek. A munkálatok 2011 augusztusában kezdődtek, és előreláthatólag 2014. április végéig tartanak majd. Az Ágota-pusztája területén idén július 24-től augusztus 14-ig zajlottak a rizicsatornák betemetési munkálatai.

– A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság törzsterületének a legdélebbi pusztája Ágota-pusztája, amelynek nagyobbik területe Püspökladány település közigazgatási határán, kisebb része pedig Nádudvar település határán fekszik. Itt összesen a két település határában egy 3510 hektáros projekterületen több mint 75 km csatorna megszüntetése valósult meg, és több mint 50 darab beton műtárgyat szállítottak el újrahasznosításra a területről. Ágota-pusztájának úgymond a legtöbb betemetett csatornarésze az úgynevezett Rizug terület, valamint Ágota-zug, 7-es, 4-es területen. De elszórva mindenhol található betemetett csatornanyomvonal – tájékoztatta lapunkat Hoffmann Károly, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálatának természetvédelmi őre.

A munkálatok során különböző földmunkagépekkel végezték a rizicsatornák okozta tájseb helyreállítását. A töltések földanyagát az árkok medrébe tölték, így visszaállítva az eredeti vízszintes talajfelszínt. A munkálatok során természetesen a több tonnás gépek vezetői ügyeltek arra is, hogy csak a munkavégzés nyomvonalain közlekedjenek, nehogy felsértsék a gyepfelületeket.

– Mielőtt elkezdték a munkát, a dózernek a hátsó részére szerelt nagyméretű lazító késekkel megbontották a töltést, és utána pedig a tolólapokkal oda-vissza, ameddig megkívánta a munka, úgy tölték be az ároknak a medrébe a földanyagot. Az így kialakult rögös talajfelszínt juhlábhengerrel eldolgozták, összeaprították. A juhlábhenger után egy több tonnányi súlyú simító vasakat kapcsoltak, amely a tereprendezési munkákat elvégezte. A kotrógépeket pedig a műtárgyaknak, a betonátereszeknek, zsilipeknek a kiszedésekor használták. Nagyon fontos megemlíteni azt, hogy a betemetett és tereprendezett csatornanyomvonalakon az eredeti természetes és természetközeli növényzetnek a helyreállítását a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság ezeken a nyomvonalakon fűmagvetéssel, valamint szárazúzással segítette elő – sorolta a munkálatok menetét Hoffmann Károly.

Ágota-pusztája több pontján, Rizug, valamint a 7-es és 4-es területeken intenzív libatartás volt. Így itt 4 db libafürdető tavat alakítottak ki, ezek közül kettőben közel 100 méter hosszú lebeto-

zott területet készítettek. A projekt keretében ezt is felszedték és elszállították, majd a meredek falait 45-50 fokos lejtésszögűvé alakították ki.

Az elmúlt hetekben a betemetett csatornanyomvonalakon a fűmagtelepítést is elvégezték, az Ágota-pusztán vetőgéppel, a többi területen pedig röpítő tárcsás műtrágyaszóróval. A helyreállított földterületeken veresnadrág csenkesz, ismertebb nevén tippan, valamint barázdált csenkesz magokat szórtak szét.

Az Ágota-pusztája mai képe a Tisza szabályozását követően alakult ki. A vizes területek lecsapolása után alakult ki itt a száraz füves pusztája, amely művelésre alkalmatlan volt.

Az 50-es években azonban a Hortobágy termelésbe vonásának egyik legradikálisabb próbálkozása a rizigáták és a gyepöntözési csatornarendszerek létrehozása volt. A cél az volt, hogy a növénytermesztéssel érintett területek nagyságát növeljék, az addig általában a Hortobágyra jellemző legeltetési állattenyésztés rovására.

A megfelelő területeken 10 hektáros parcellákat jelöltek ki, ezeken a felszínét elegyengették, majd csatornarendszerrel vették körül. Az árkok mélysége 10 cm-től 1 méterig terjedt, funkciójukat tekintve pedig lecsapoló vagy feltöltő csatornák voltak. Már a használatba vételüket követő években kiderült, hogy a rizstermesztés nem kifizetődő, és újra visszatértek a legeltetési állattenyésztésre. A gazdálkodást azonban nehezítették a néhány száz méterenként húzódó árkok, valamint elszállították a területről a vizet, ezzel száraz és pangó vizes területek alakultak ki.

Természetvédelmi szempontból több dolgot is fel lehet sorolni, hogy miért van és volt szükség a csatornáknak a megszüntetésére. Elsősorban egy tájképi szempont, ami nagyon fontos.

– Amikor ezeket a csatornákat már nem használták, akkor ezek a csatornák elgazosodtak, és ezeken a csatornapartokon jobb élőhelyi feltételeket találtak a fás szárú növények, és így a csatornanyomvonalon, a Hortobágyon elindult egy cserjésedési folyamat, és nemcsak őshonos fásszárúak jelentek meg, hanem úgynevezett özönnövények, ahogy itt mondják, nem tájhű növények. Ilyen például a keskenylevelű ezüstfa, közismert nevén olajfa vagy olajbogyó, valamint a gyalogakác főleg a hullámtéri területeken, amelynek ismertebb neve a vízi akác, vagy ámornak is említik – tudtuk meg Hoffmann Károlytól.

A csatornarendszer megszüntetésére tehát nagy szükség volt gazdálkodási, természetvédelmi, tájképi, vízháztartási, valamint vadgazdálkodási szempontból egyaránt. Ezeken a területeken ugyanis szintén megtalálta életfeltételeit a róka, amely a földön fészkelő madarak állományára, többek között a túzokra is veszélyt jelent.

A csatorna betemetéseknek az eredeti természetes és természetközeli, védett és fokozottan védett pusztai növényzetnek a hosszú távú megőrzése, valamint a Hortobágyra jellemző legeltetési állattartásnak az elősegítése a fő célja. A csatornákkal behálózott, fákkal, nádcsikokkal tarkított területek ugyanis teljesen megváltoztatták a végeláthatatlan hortobágyi pusztai tájképet.

Katona Csilla

Anyakönyvi hírek

Gyermek neve	Születési idő	Szülő (Any)	Szülő (Apa)
Károlyi Dóra	2012.09.08	Tokai Gabriella	Károlyi László
Szatmári Lili	2012.09.12	Nagy Edit	Szatmári Gergő
Nagy Gergely	2012.08.25	Nagy Henrietta	Nagy András Attila

Mindennapi mozgás az iskolákban

A gyerekek számára nagyon fontos a rendszeres testmozgás, hiszen ez pozitívan hat az egész szervezetükre, fejlődésükre. Jelentős részük azonban a mozgásszegény életmód miatt súlyproblémával küzd, nő a testtartási rendellenességek száma, és csökken a terhelhetőségük. A kormány a gyerekek egészségi állapotának javulása érdekében a Nemzeti Köznevelési Törvényben lefektette, hogy 2012. szeptember 1-jétől az általános és a középiskolákban az első, ötödik és kilencedik évfolyamain heti öt testnevelés órát kell tartani, majd a következő tanévtől a teljes alsó tagozaton, valamint felmenő rendszerben a többi évfolyamon is.

A legfontosabb az, hogy megteremtsék a testnevelésórák feltételeit az intézményekben. A törvény heti 3 testnevelésóra megtartását a délelőtti órákban határozta meg, a maradék kettőt azonban délutáni szabadidős foglalkozások formájában is le lehet bonyolítani, például lovaglás, úszás vagy kirándulás alkalmával, a lényeg, hogy a gyerekek mindennap mozogjanak legalább egy órát.

– Szerintem nagyon fontos dilemma volt a kormány részéről, hogy először teremtsék meg a feltételeit a testnevelésnek, vagy pedig adják oda a két órát, megemelték a testnevelők óraszámát kettő órával. Most a képzelőerőt elő kell venni, és ha kell az udvaron, ha kell a folyosón, ha kell a lépcsőt felhasználva olyan mozgásformát kitalálni, amely a gyereket arra ösztönzi, hogy mozogjon, hogy próbálja az izmait egy picit fejleszteni, mert olyan rossz állapotban vannak a gyerekeink, hogy 10 éven belül tragédia lenne a magyar társadalommal – tudtuk meg Kovács Krisztinától, a Pe-

tőfi Sándor Általános Iskolai Tagintézmény testnevelő tanárától. Az alsó tagozaton a Nemzeti Atlétikai Szövetség által kidolgozott gyermekatlétikai programot alkalmazzák a testnevelésórák tananyagának alapjául. Ennek gyakorlati bevezetésére továbbképzéseket indítanak a pedagógusoknak, hiszen a kormány fontosnak tartja, hogy felkészült szakemberek tartsák a foglalkozásokat.

A Többcélú Intézményben az első évfolyamon 6, az ötödik évfolyamon 5 osztály, a Karacs Ferenc Gimnáziumban pedig 10 kilencedikes osztályban vezették be a plusz testnevelés órákat. Ezeket a plusz órákat pedig úgy kellett elosztani, hogy minden testnevelésórát kényelmesen meg tudjanak tartani.

– Váratlanul valójában nem ért, de azért mégis azt kell mondjam, hogy a bevezetése nagyon érzékenyen érintette az iskolánkat, hiszen meg kellett teremteni hozzá a feltételrendszerüket. Itt gondolok a létesítményrendszerre, az eszközrendszerre, valamint a személyi feltételekre. Úgy néz ki, hogy meg tudjuk oldani pályázatok felhasználásával, zökkenőmentes lesz az átállás – tájékoztatta lapunkat Koncz Tibor, a Karacs Ferenc Gimnázium, Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium testnevelő tanára.

A pedagógusoknak még nem okoz gondot, hogy megemelkedtek az óraszámuk, az első évben tapasztalatot szerezhetnek, hogyan működhet jól ez a rendszer a továbbiakban. Néhány éven belül azonban már szükség lesz további felkészült szakemberekre is, akik a gyerekek korának megfelelő gyakorlatokkal fejlesztik testi erőnlétüket.

KCS

Körösiek-Ladányiak találkoztak

Nyolcadik alkalommal rendezték meg városunkban a Körösiek-Ladányiak Találkozóját szeptemberben.

Püspökladány városa immár második alkalommal töltötte be a vendéglátó település szerepét. A rangos eseményen összesen 7 település: Jászladány, Körösladány, Mezöladány, Tiszaladány, Ladánybene, Körösszegapáti, Körösladány és Püspökladány települések képviseltették magukat. A gazdag, egész napos kulturális programnak a művelődési ház adott otthont, ahol művészeti csoportok, népdalkörök, nyugdíjas körök szerepeltek, mutatkoztak be. Énekek, dalok, táncok, versek hangoztak el egyénileg és csoportosan, ahol Bodó Sándor, a Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés elnöke, országgyűlési képviselő köszöntötte a vendégeket, majd városunk polgármestere, Dombi Imréné mondott ünnepi beszédet. Ezt követte az ünnepélyes díszszalagok elhelyezése az emlékszálón, ami a települések közötti összetartozást jelképezi, majd a résztvevő csoportok átvehették a város ajándékesomagját.

Az egész napos rendezvény ideje alatt a megjelentek ismerkedhettek a város nevezetességeivel, vásárolhattak a helyi kézművesektől, és a Sárretyi Lovas Baráti Kör Egyesület közreműködésével városi sétakocsikázásra is sor került.

A találkozói ideje alatt a megjelent polgármesterek, alpolgármesterek, klubvezetők, szervezők megbeszélést is tartottak. Itt állapotok meg abban, hogy a következő évben, 2013-ban Mezöladányban rendezik meg a találkozót.

Rábai Sarolta

Autómentes nap volt városunkban is

Idén városunk is csatlakozott az Európai Autómentes Naphoz. A megmozdulást 1998 óta minden év szeptember 22-én rendezik meg, az országban egyre több helyen. Ezen a napon arra akarják a városlakók figyelmét felhívni, hogy az utóbbi években mennyire megnövekedett az autóforgalom,

éppen ezért ezen a szombat délelőttön Püspökladányban a Bajcsy Zsilinszky utca egy szakasza korzová változott, ahol a kilátogatók rengeteg színes program közül válogathattak. Az autómentes napon több civil szervezet, városi intézmény és üzlet képviseltette magát.

A rendezvény egyik hosszú távú célkitűzése az, hogy rávegye a rendszerint autóval munkába, iskolába vagy kikapcsolódni járó polgárokat, hogy az utazáshoz fenntartható alternatív közlekedési módokat vegyenek igénybe. Ilyen módon hozzá kíván járulni a polgárok egészségének és életminőségének javításához is.

RS

HELYESBÍTÉS

A Püspökladányi Hírek 2012. szeptember 18-ai számában sajnálatos módon tévesen jelent meg néhány információ a Kálvin Téri Általános Iskolai Tagintézményt érintő takarékosági intézkedésekkel kapcsolatban. Intézményünkben 2. negyedikes évfolyamos osztály összevonása történt meg, illetve az összevonás a 7. évfolyamot is érintette, ahol 3 osztályból alakítottunk ki kettőt.

Tisztelettel: Nagyné Varga Mária igazgató

Nevek és az ő ladányi kedves viselőik...

Boldog névnapot, Brigitta!

Október 11-e Brigitta névnap. A név kelta eredetű, jelentése: magasztos. Régi magyar formája a Brigid és a Breda. Már a XV-XVI. században használták ezt a nevet, de csak a XX. században lett népszerűbb. Városunkban ennek a különleges női keresztnévnek egyik viselője Biróné Szabó Brigitta, a Karacs Ferenc Gimnázium, Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium tanára.

– Mindig is elégedett voltam a nevemmel, illetve a becézési

lehetőségeivel, örülök, hogy a szüleim ezzel a keresztnévvel ajándékoztak meg születésemkor. Bár Püspökladányban születtem, de egy kis faluban, Tetétlenen nőttem fel.

A szüleim nem tudták előre, hogy fiút vagy lányt várnak, így több névvel is készültek. Édesanyám viszont nem ragaszkodott ahhoz, hogy a saját nevét továbbadja, mivel a családban, az utcában és az egész faluban nagyon sok Irma keresztnévű volt. A szempont az volt, hogy valamilyen különleges és jó hangzású lánynév legyen, illetve hasonlítson a Balázs névhez, mivel édesapámat így hívták, és ha fiú lettem volna, ezt a nevet kapom. Ugyanolyan kezdőbetűs női nevek között kerestéltek: végül a Barbara és a Brigitta maradt, a jelentése miatt pedig az utóbbi „győzött”. De a Balázs név is hamar gazdára talált, mert két év múlva megszületett az öcsém.

A faluban a hetvenes évek vége felé – szüleim tudomása szerint – én voltam az egyedüli Brigitta, tehát nem volt még akkor gyakori keresztnév. Ez az új hangzású név azonban sok gondot okozott az idősebbeknek. Van egy kedves történet, amit sokszor elmeséltek a családban a nevemmel kapcsolatban. Születésem után többen kér-

dezték apai nagypapámtól, hogy hívják az unokáját, ő pedig hosszasan gondolkodás után ezt felelte: „Azt hiszem, hogy... Nyikita.” Persze nem kellett aztán sok idő, és a magánhangzók mellé megjegyezte a helyes mássalhangzókat is.

Általában Brigittának, Briginek szólítanak, a gimnáziumi évek alatt viszont új becenevet kaptam: a debreceni „refis” kollégiumi barátnőim kezdtek Gittának szólítani, és ők azóta is így hívnak. A pesti egyetemi évek is hoztak egy új szobatársat és egy új becenevet: Birgi lettem, de itthon, a családom és a baráti körünk ezeket a beceneveket nem használja.

2001-ben, a Károli Gáspár Református Egyetem elvégzése után költöztünk férjemmel Püspökladányba, a helyi középiskolában kezdtem tanítani magyart és történelmet. Azóta is itt dolgozom, jelenleg kislánnyal vagyok gyeden.

2004-ben született kisfiunk, Dominik, majd 2010-ben Gitta lányunk. Nagyjából ugyanaz ismétlődött a névadással kapcsolatban, mint a szüleimnél. A férjem családjában sok László van, így mi is a hangzást és a nevek jelentését figyeltük, amikor választottunk. Kislánynom nevét pedig – mivel a Gitta becenév önálló névként is létezik – kisfiunkkal együtt választottuk. Így a nevünk hasonlít, de mégsem ugyanaz, és kislánnyal együtt névnapozhatunk október 11-én.

A Brigitták védőszentje az ír Brigida (523), aki napkeltekor született egy druida, kelta pap szolgálójának gyermekeként. A fény születése istennőjének tekintették. A legfőbb istennőháromságot személyesítette meg: ő volt a tűz, a tűzhely és kovácsolás, az ott-hon és a szülés, a kutak, a gyógyítás védnöke is. Másik védőszentje Brigitta (1373), Svédország védőszentje, aki előkelő svéd családból származott, már gyermekkorától látomásai voltak. Felnőttként boldog házasságban élt, nyolc gyermeke született. Férje halála után szerzetet alapított, élete utolsó éveiben Rómában élt, majd a Szentföldre zárandokolt, ott is halt meg.

A név több nyelven használatos, a németek Brigitta, Brigitte, a svédek, dánok, norvégek Birgit, Birgitta, a franciák Brigitte, az olaszok Brigida, az angolok Bridget formában viselik.

A Brigitta becenevei a Brigi, Birgi, Brigis, Brigita, Gitta, Betti, Bigyus, Bridzsid.

Híres magyar Brigitták: Balogh Brigitta (énekesnő), Erdőhegyi Brigitta (énekesnő), Palcsó Brigitta (bemondónő, műsorvezető), Nagy Brigitta (autóversenyző).

JELES NAPOK OKTÓBERBEN

Október 15.

Szent Teréz napja. Sokfelé szüretkezdő nap volt, például Baranyában vagy a Balaton szőlőtermő vidékein. Egerben Teréz-szedés az ekkori szüret neve. Bácskában, Bánátban asszonyi dologtiltó nap volt, nem moshattak, süthettek.

A szüret a parasztgazdaságban nagyon fontos esemény. Általában a falubéli gazdák segítettek egymás szőlőjében a szüretelésnél, illetve bér munkásokat is alkalmaztak. A házigazda a szüretelőket megvendégelte, annak befejeztével pedig szüreti bálakat is tartottak. Szokásban voltak bizonyos szüreti mulatságok is, természetesen a munkák utolsó napján, az ún. végzésekor. Ilyen tréfás szokás volt az uraság megköltözése, szüreti koszorú készítése (mint aratásakor az aratókoszorú), a gazda köszöntése tréfás versekkel, a legjobb szedők megajándékozása. A szüreti felvonulásokon gyakori az ún. baksus figura (Bacchus görög boristen nevéből), egy hordón ülő bábu, kezében poharat, lopótököt tartva.

Október 16.

Gál napja, Baranyában úgy tartják, ettől a naptól kezdve érik a makk, ami a sertések kedvelt eledele volt. Halászó vidékeken Gál napján tartják az utolsó nagy halászatot, mert utána a halak a folyómeder mélyére ássák magukat, halat fogni már nem lehet.

Október 20.

Vendel napja. A legenda szerint Vendel ír királyfi volt, a VII. század-

ban élt. Rómába zárandokolt, majd egy gazdához szegődött pásztornak. Ezért a jószágtartók, juhászok védőszentjüként tisztelték elsősorban a Dunántúlon. Gyakran ábrázolták pásztorruhában, lábánál kutyával. Kultusza viszonylag új keletű, a XVIII. század során alakult ki. E napon nem fogták be az állatokat és vásárra sem vitték őket, nehogy Vendel elvigye az állatokat, azaz valamilyen fertőző betegség üsse fel a fejét a nyájban. A szent tiszteletére körmeneteket rendeztek, a pásztorok pedig ünnepet tartottak.

Október 21.

Orsolya-nap szüretkezdő nap a Somló-vidéken. Időjárásjósó nap is, azt tartották, ha szép az idő, karácsonyig enyhe marad.

Október 26.

Dömötör, keresztény vértanú napja. Az ország keleti felén a pásztorok védőszentje. Juhászújévnak is nevezték, mert sokfelé ezen a napon számoltak el a juhászokkal, fizették ki a béruket, meghosszabbították vagy megszüntették a szolgálataikat. Szent Mihály napjához hasonló jelentőségű nap a hajdani gazdasági évben. Nagy állatvásárokat is tartottak Dömötör-napon. A Hortobágy környéki pásztorok nagy mulatságokat rendeztek ezen a napon, birkapaprikást főztek, majd táncmulatságot tartottak, ezért juhászbálnak is nevezték.

Október 28.

Simon-Júdás napja, Hegyalján szüretkezdő nap. Az időjárás viszonylatában azt tartották, ha ettől a naptól kezdve Márton napig (november 11.) szép az idő, jó jövő évi termés várható.

Egy püspökladányi néptáncos gondolataiból 2012 nyara után

Tavaly olvastam egy cikket ebben az újságban arról, hogy a nyár végén jó lesz menekülni előlünk, néptáncosok elől, mert annyi mindent fogunk mesélni, annyi fotót mutogatni, hogy a barátaink, ismerőseink és üzletfeleink talán decemberig sem jutnak szóhoz a mi nyári élményeink miatt.

Az első döbbenetem után rájöttem, milyen igaza volt a cikk írójának – valóban talán kicsit többet beszéltem a nyári táncos élményeiről, mint a barátaim bármelyike bármiről. Észrevettem, hogy november környékén már gyanakodva méregettek, és menekülő útvonalat fontolgattak, ha felhőtlen mosollyal, beszéd előtti lélegzetvétellel közelíttem hozzájuk.

Miután később helyreállítottam a baráti kapcsolataimat, elhatároztam, hogy ebben az évben nem esem ebbe a hibába. Félek tőle, nem tudom betartani az elhatározásomat. Megint akad némi mondanivalóm, ha az elmúlt nyárra gondolok.

Előre figyelmeztetek mindenkit, ha telefonnal a kezemben közelítek hozzá, meneküljön, mert ismét véletlenül éppen lesz nálam pár fotó és néhány sztori a legutóbbi nyár eseményeiből. Miért is?

A Csimpolya és a Kenderkóc Néptáncsoportok tagjaként ismét gazdag nyarat tudhatunk magunk mögött.

A bárándi Kenyérfesztiválon és a debreceni Tűztáncfesztiválon kívül több felkérésnek is eleget tehattunk. Ezeken a rendezvényeken a szereplés és siker élményén kívül a gasztronómia, a lovaglás és egyéb ügyességi játékok is színesítették programjainkat. Részesei voltunk a Ladányi Nyár rendezvénysorozatának is. Különleges helyet foglaltunk el a fellépők hosszú sorában: mi nyitottuk és mi zárhattuk ezt az értékes műsorfolyamot.

A nyáron három alkalommal is bemutatathattuk az István királyról szóló nagy sikerű táncjátékunkat. A nézők minden helyszínen lelkesen fogadták a produkciókat. Úgy gondoljuk, az előadás ebben az évben is a hazaszeretet semmihez nem fogható érzésével gazdagította a jelenlévőket.

A püspökladányi augusztus 20-i előadás másik különlegességgel is bírt: tizedik alkalommal került színpadra a szemet, fület, lelket egyaránt gyönyörködtető táncjáték.

A nyár fénypontja az együtteseink erdélyi útja volt. Az idén Kalotaszeg várta a püspökladányiakat. A Magyarvalkón eltöltött pár nap ismét felejthetetlen emlékekkel gazdagította a Csimpolya és a Kenderkóc együttesek nagy útra vállalkozó tagjait.

A Magyarvalkói Napok eseménysorozatán ismét belekóstolhattunk az erdélyi emberek vendégszeretetébe, megízlelhattuk az ot-tani gulyás, a gomolya és más erdélyi étek zamatát, élvezhettük az éjszakai fátylás felvonulás furcsa hangulatát. A sokat látott és megélt püspökladányi táncos társaimmal együtt ámulatból ámulatba estünk a különböző falvak szemet gyönyörködtető viseleteinek és táncainak láttán. Néhányan közülünk ügyesen puhatólóz-tak, hol juthatnak hozzá a helyi viselet még meglévő darabjaihoz. A legkitartóbbak gazdagabbak is lettek pár darabbal.

Kipróbálhattuk a kalotaszegi bútorfestés fortélyait. A szamargolás közben jókat nevtünk egymáson és magunkon. Nagyon élveztük a fortélyos erdélyi ügyességi játékok csalafintaságait. A gazdag programok sorában a népművészettel jól megfér a Kerozin együttes koncertje, sőt a vele járó habparty is.

Elmondható, hogy a falu szépsége, az emberek kedvessége és a

falvat körülölelő kalotaszegi medence látványa varázslatos hatással volt mindannyiunkra.

Meghatódva álltunk a világörökség részét képező magyarvalkói erőtemplom kazettás mennyezete alatt, furcsa időutazást tehattunk a templomkertben álló évszázados kopjafák előtt, és át-érezhettük a természet fenségességét a százméteres magasságból alázuhogó vízesés vagy a királyhágói naplemente igéző szépsége láttán.

Nem sokkal később ismét együtt kelt útra a két együttes.

Ezen a nyáron is a Tisza-parti Nagykörű várta a néptáncosokat. A néptáncotárban a napi hat óra táncoláson kívül bőven jutott idő daltanulásra, fürdésre, játékra, közös főzésre, vetélkedőkre is.

Elgondolkodtam azon, hogy valószínűleg az a néptáncos, aki ezekben az együttesekben élte le élete jó pár esztendejét, most sem bánta meg hatéves kori döntését, mikor annyi minden más szabadidős tevékenység közül éppen a néptáncot választotta magának.

En biztosan nem bánom, hogy a néptáncos programok miatt ezen a nyáron is ilyen kevés időm maradt másra.

Úgyhogy kedves barátaim, ismerőseim és üzletfeleim: itt az ősz, közelítetek... meneküljtek!

...egy magát előrelátóan felfedni nem akaró néptáncos

Nyitott kapuk majd harminc éve

1984-ben Franciaországban Történelmi Műemlékek Nyílt Napja címmel egyedülálló kezdeményezés indult útjára azzal a céllal, hogy azok a kiemelkedő műemlék épületek, amelyek általában zárva vannak a nagyközönség előtt, egy hétvégén nyissák meg kapukat, és ingyen, lehetőleg szakszerű vezetéssel fogadják a kíváncsi látogatókat. A kezdeményezés rendkívüli sikerén felbuzdulva 1985-ben Jack Lang, akkori francia kulturális miniszter kezdeményezte, hogy az Európa Tanács karolja fel a rendezvényt, és segítse, hogy nemzetközi méretűvé válhasson. Magyarország 1999-ben csatlakozott a kezdeményezéshez. Az azóta eltelt években egyre népszerűbbé vált ez az esemény, egyre nagyobb létszámú múzeumi látogatói közönséget nyertek meg az ügy számára a programok szervezői.

Különleges tárlatok fogadták az érdeklődőket, raktári, rejtett gyűjteményi betekintésekkel, rendkívüli tárgyakkal, interaktív módokkal, különös időpontokban, akár éjszaka, akár gyertyafényes vezetés mellett, különleges étel- és italféleségekkel.

A püspökladányi Karacs Ferenc Múzeum 3. éve kapcsolódik az európai, ill. országos programhoz. Az előző két évben helytörténeti sétatájként keretében a köztéri szobrokkal, nevezetes középületekkel ismerkedtünk meg. Az idén a Városvédő és Városszépítő Egyesület tagjaival együtt városismereti sétatájként terveztünk az emléktáblák útvonalán.

Csak amikor jelentkeztünk a felhívásra, szembesültünk a feladattal.

Hány emléktáblánk is van itt Püspökladányban?

Hogyan lehet azokhoz a séta útvonalát megtervezni?

Mennyi idő szükséges a kellemes sétához?

Milyen előzetes bejárásra van ehhez szükség?

Kik és mikor, kinek állítottak emléktáblákat?

Mennyire vannak azok rendben? Van-e rajtuk virág, koszorú?

Tehát ezek a feladatok előzték meg az idei szeptember 15-ét.

Családi Nap a Farkasszigetben

A Hajdú-Bihar Megyei Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat szeptember 15-én tartotta hagyományos családi rendezvényét az Erdészeti Tudományos Intézet Püspökladányi Kísérleti Állomásának arborétumában. A programot a Hajdú-Bihar Megyei Nevelőszülőkért, Gyermekéért Egyesület és a püspökladányi nevelőszülők önszervező csoportja rendezte immár tizenkettedik alkalommal.

A résztvevő családokat Pánti Zoltán aljegyző úr köszöntötte. Beszédében utalt a nevelőszülők és a gyermekvédelmi szolgálatot teljesítők áldozatos munkájára. Kitért arra, hogy fontos feladat, hogy az ellátásból kikerülő gyermekek szakmát és hivatást tudjanak szerezni, és ezt az elhivatott nevelőszülők tudják munkájukkal megalapozni. A nap kapcsán kiemelte, hogy a fontosak az ilyen és ehhez hasonló rendezvények, amelyek módot adnak a kapcsolatok, közösségek létrejöttéhez.

Erdei Sándor, a területi gyermekvédelmi szakszolgálat igazgatója a rendezvényt megnyitó beszédében elmondta, hogy Püspökladányban mintegy 180 gyermek él 50 családban, és így Hajdú-Bihar megye központjává vált. Ilyen közösségi találkozások során a létszámbeli erejüket mutatják a nevelőszülők és a gyerekek. Ez nagyon komoly alkotó erőt jelent, amely lehetővé teszi, hogy a nevelőszülők még hatékonyabb munkát tudjanak végezni.

Kérdésünkre igazgató úr elmondta, hogy Hajdú-Bihar megyében jelenleg 1200 gyermek él gyermekvédelmi szakellátásban. Ezek a gyermekek veszélyeztetettség okán lettek kiemelve a saját családjukból. Hajdú-Bihar megyében a gyermekek 55 %-át tudják elhelyezni családokban, a fennmaradó részhez tartozó gyermekek pedig otthonokban, illetve különleges ellátást biztosító intézményekben élnek. Céljuk, hogy ez a nevelőszülők felé billenjen – a

szakemberek szerint kb. 70 %-ig lehet eljutni.

Hajdú-Bihar megyében Püspökladány az egyik olyan település, ahol rendkívül nagy számban dolgoznak nevelőszülők. Cél, hogy e nagy létszám mögé már esetleg infrastruktúrát is biztosítani tudjanak. Reménykednek abban, hogy megnyílnak olyan EU-s források, amelyekkel akár ingatlanberuházást indíthatnak el, és szakembert tudnak felvenni, így még hatékonyabb munkát végezhetnek.

Ehhez a munkához feladatalapú finanszírozással az állam biztosítja a működést, emellett hazai pályázatokra, főleg szakmai programokra pályáznak.

Pánti Zoltán aljegyző úr kérésünkre elmondta, hogy a nevelőszülők folyamatosan kapcsolatban állnak az önkormányzattal. Jelentős létszámuk a város számára kiemelt célcsoportot jelent. Közösen keresik a megoldást a felmerülő problémákra, valamint az intézmények is segítik a nevelőszülők mindennapi munkáját.

Tóth Judit programszervező is utalt arra, hogy Püspökladányban nagy hagyománya van a nevelőszülői feladatok ellátásának, és a nevelőszülők minden segítséget megkaphatnak munkájukhoz, mert a város nagyon jó helyzetben van, mivel óvodák, általános és középiskolák, nevelési tanácsadó, pszichológus is rendelkezésre áll. De emellett azért is jó helyzetben vannak, mert létszámuk lehetőséget ad arra, hogy a nevelőszülők bármilyen problémát meg tudjanak beszélni egymással.

A Családi Nap ma már hagyomány, minden évben megrendezésre kerül, amelyet nagy örömmel fogadnak a szülők és gyermekek egyaránt. A résztvevők számára nemezelés, korongozás, arcfestés, lovagolás és különböző játékok kínáltak gazdag programot, melyet a területen dolgozó szakemberek és önkéntes főiskolai hallgatók szerveztek a gyermekeknek.

Rásó János

Elődeink nyomában

A rétgazdálkodás

A Sárréten a legeltetésre, kaszálásra alkalmas ösgyep már a középkorban sem elégítette ki az állattartók igényeit, akik friss legelő után bejárták nyájaikkal a vizenyős rétek, lápok, szigetek területeit. A növénytársulásokban már a legeltetés is komoly változást idézett elő, a rendszeres kaszálás pedig még inkább megváltoztatta azt. A használat hatására a tövissek, gazok helyét is mindinkább szelíd pázsitfűvek foglalták el. Kaszáló rétekhez, takarmánynak való fűvet termő új helyekhez a bozót és a nádas irtásával tudtak hozzájutni, amelyeket fokozatosan fütermő területekké változtattak át.

A rértírtáshoz ásót, kapát, csákányt, valamint tüzet használtak. Nem bizonyult könnyű feladatnak a nádasok, lápos helyek kaszálásra alakítása. Erre utal egy 19. századi feljegyzés is: „A lápkaszálók céljára felfogott nádasláp mindenekelőtt öszszel meggyújtattatik, s lehetőség szerint tövig leégettetik, ha a szél kedvez, akkor a nád tövig kiég s akkor csak kevés munkát vesz igénybe, többnyire azonban a nád tallójának egy része fennmarad s akkor vagy facsépekkal töretik le a tarlót vagy pedig nehezebb darab fatuskókat, néha pedig megfordított boronát húzatnak marhákkal rajta végig, hogy a fennmaradt nádtallót, a töveket a fagyos föld alapig összetörjék és lelapítsák;”

A szívós nádtövek mindig kihajtottak a következő évben. Ezt az első új hajtást facsépekkal, fogatlan gerebenekkel földig leverték, és csak ezen eljárás után másodízben újabban kihajtott sarjadékokat, az úgynevezett nádfiókot vették rendesen kasza alá. Ezután évről évre kaszálták, és a nád így fokozatosan gyöngülve, néhány év múlva rendes kaszálóra vált.

A rétegetés a kaszálók fenntartásának és javításának legfőbb el-

járása volt. Gyakran a gazdag fütermés miatt a levágtatlan szénafüvet is felgyújtották, hogy az új fű dúsabban nőjön. Vidékünkön a 20. század közepéig szokásban maradt az avas nád, sás, gaz égetése, a szittyós, kákás laposok lepörkölése a bőjti szelek segítségével. A nagy rétségek égetéséből a vigyázat ellenére is sok kár származott, ezért a hatóságok már a 18. század közepétől gyakran tiltották és büntették ezt az eljárást.

Kevésbé terjedt el a magyar parasztnak rétgazdálkodásában a rétek javítása istállótrágyával. Környékünkön még a 19. század közepén is csaknem egészen ismeretlen volt. Ahol mégis foglalkoztak vele, ott viszont rendszeresen meghordták a rétet. Uradalmi, városi majorokból robotos jobbágyoknak kellett a trágyát szekéren, szánón kiszállítani. Általában télen végezték ezt a munkát, mert ekkor jutott rá idő. Gyakran a fahamut és a hígított trágyalét is kihordták. Bár ez utóbbi kezelése, illetve a rétgazdálkodásban való felhasználása csak a 19. század közepe táján honosodott meg a parasztságnál.

A folyamszabályozásig folyamatos problémát jelentett a vízvétel. A rétgazdálkodás, vagyis a kiváló minőségű fű és széna termelésének elengedhetetlen része volt a vizenyős rétek árkolása, sáncolása, a pangó vizek levezetése. Nem véletlen, hogy a Sárréten is, mint más kiöntéses, árterese vidéken már a 18. században kezdeményezték árvízvédelmi gátak és lecsapolásra szolgáló árkok, csatornák megépítését.

A rétek sáncolását, az érmedrek rendezését általában robotos jobbágyokkal végeztették el, de a parasztnak sem voltak restek, ha réteik vízvédelméről volt szó, ugyanis az áradások az egyébként dús kaszálókat folyton beiszapolták, tönkretették. Ennek megelőzésére a jobbágyok és a parasztnak egyaránt tisztították a patakok medrét, és erősítették fonott gátakkal a sodrásnak kitett partszakaszokat.

Rásó János

Tudj és merj segíteni!

Az elsősegélynyújtás életet menthet, ezért rendkívül fontos, hogy már gyermekkorban elsajátítsuk az irányú ismereteinket. A Nemzetközi Vöröskereszt 2000-ben indított kezdeményezésére minden év szeptemberének második szombatja világszerte az elsősegélynyújtás jegyében telik. A kezdeményezéshez ma már 16 európai ország Vöröskereszt szervezete csatlakozott, hogy felhívják a figyelmet a baleset-megelőzés és a szakszerű ellátás jelentőségére. A püspökladányi szervezet immáron 11. alkalommal rendezte meg a már hagyománynak számító ELME napot, melyet idén Keserű László jegyző nyitott meg.

Beszédében emlékeztetett az elméleti és gyakorlati ismeret életmentő funkciójára. Továbbá felhívta a figyelmet Magyarország e téren lévő hiányosságaira, miszerint a lakosság csupán 0,3 száza-

léka tud szakszerűen elsősegélyt nyújtani.

Az ELME napon a szervezők elsősorban a gyerekek figyelmét szerették volna felhívni az adott esetben szükséges (egészségügyi) beavatkozás fontosságára, ebben a helyi szervek is nagy segítségükre voltak. Egy életszerű közúti baleset illusztrálásával mutatták be munkájukat a rendőrök, tűzoltók és mentők, melyben egy személyautóval közlekedő fiatal és a vele szemből érkező kérekpáros ütközik. A gyerekek így testközelből megfigyelhették, hogyan zajlik a mentési folyamat baleset során, hogyan s miképp menthető meg egy ember élete.

A program szervezője, Turcsányiné Bene Irén elmondta, ez a fajta megmozdulás évről évre több látogatót vonz, a szervezet is igyekszik minden évben valami újdonsággal készülni. Idén először vettek részt a rendezvényen a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt tagjai Budapestről, akik egy közlekedésbiztonsági játszópark keretein belül hívták fel a résztvevők figyelmét az elsősegélynyújtás fontosságára. A gyerekek számára ez a nap a játékos tanulás jegyében telt, megismerhették többek között az újraélesztés módszerei lépéseit, KRESZ-totón is tesztelheték tudásukat, emellett több sportágban is kipróbálhatták magukat, mint például a kick-box vagy a karate.

Az emberek többségének szerencsére ismeretlen szituáció egy balesetet átélni, de szemtanúként látni is mindenképp megrázó élmény. Ám ha mégis ilyen helyzetbe kerülünk, fontos tudni, kiket hívunk segítségül, és mit kell tennünk, míg az illetékes szervek a helyszínre érnek.

Az elsősegélynyújtást megtanulni gyerekjáték, viszont adott esetben életet menthet. Az idei ELME nap is elsősorban az általános iskolás gyermekeknek és a középiskolás fiataloknak szólt, hiszen veszélyhelyzet esetén fontos, hogy merjenek és tudjanak is segíteni.

Lovassy Bernadett

Helytörténeti arcképcsarnok

Duró Lajos pszichológus

Duró Lajos 1928. november 8-án született Püspökladányban. Felsőfokú tanulmányait a debreceni és az egeri pedagógiai főiskolán folytatta, magyar-történelem szakos főiskolai diplomát kapott 1951-ben, Egerben. A pedagógiát és a pszichológiát Kiss Tihamér Lászlótól tanulta, aki mindvégig a legtehetségesebb tanítványának tartotta.

1953 és 1957 között a leningrádi Herzen Pedagógiai Főiskolán volt aspirantúrán. A pedagógia tudomány kandidátusa fokozatot érte el, melyet itthon 1958-ban honosítottak.

1958-tól oktatott a szegedi egyetemen Tettamanti Béla, majd Agoston György vezetése alatt. 1960-ban egyetemi doktori címet és egyetemi docensi kinevezést nyert a Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi és Lélektani Intézetébe, időközben pedagógiai kandidátusi fokozatát pszichológiai kandidátusi fokozattá minősítették át, de a kor sajátos viszonyai közt – a szovjet övezetben – a pszichológia mindig is háttérbe szorult.

Rövidebb tanulmányutakat tett a Szovjetunióba, NDK-ba, Jugoszláviába, Lengyelországba. 1970-ben a pszichológiai tudományok oktatására, kutatására önálló Pszichológiai Tanszék hoztak létre, amelynek a kezdetektől 1990-ig Duró Lajos volt a tanszékvezetője.

Ezután még két évig tanított a tanszéken egyetemi docensként. 1993-ban vonult nyugállományba, de a kutatói munkát továbbra sem hagyta abba. Kutatási területei: a fejlődéslélektan, a pedagógiai pszichológia és a pedagógiai szociálpszichológia. Duró Lajos 1962-től aktív tagja a Magyar Pszichológiai Társaságnak, és különböző tisztségeket is betöltött a szervezetben. Két alkalommal (1967, 1977) tüntették ki a „Munka Érdemrend” ezüst fokozatával. 1992-ben a Pedagógus Szolgálati Emlékéremmel, illetve 2008-ban a Várkonyi Hildebrand Dezső-émlékéremmel ismerték el szakmai munkáját.

Rásó János

Városvédő szemmel

Elfeledett határneveink – Compós-sziget

Az egykori határhalom, a szerepi határban volt megtalálható a mai Hamvas és Szőke-sziget területén. Egy része átnyúlt a szerepi határba is. A közel négyhektáros területet a 19. század elején a község bérelte, de a gyakori árvizek miatt számtalan alkalommal megközelíthetetlen volt a környéken túlburjánzó növényzet miatt.

A sziget valójában két halom volt – a Kis- és a Nagy-compós halom, illetve gyakran együtt említették még a Sebesér-szigettel. Ezek, mint határhalmok gyakran előfordultak az iratokban – főleg a határpereknél kaptak említést már a 17. századtól.

A Compós-sziget nevét az egykor a Sárreuten igen gyakori compó (Tinca tinca) nevű halról kapták, amelyet izletes húzáért szívesen fogadták a hálójukban elődeink.

A compó túlnyomórészt lassan folyó vizekben, valamint sűrű növényállományokkal benőtt, iszapos fenekű, sekély, meleg vizű tavakban él, tehát ideális hely volt számára a Sárret. Óvatos hal, a fényt kerüli, napközben rendszerint a fenékre húzódik, és csak szürkületkor élénkül meg. Az iszapban keresgéli szünnyoglárvákból, férgekéből és csigákból álló táplálékát, de növényeket is fogyaszt. A telet az iszapba ásva tölti. Fekete, sárga és piros színváltozata is előfordul. Főleg varsával és vejszével fogták, de hálózható vizekben vonóhálóval is fogták. Számos legenda szerint a compó nyálkája gyógyító hatású.

A Compós-sziget környéke a vízrendezések után lassan kiszáradt, és hamarosan fel is szántották. Utoljára a 19. század második felében említették hivatalos dokumentumban, de a nép ajkán még sokáig fennmaradt a neve.

Rásó János

SPORTHÍREK

Orosházán léptek szőnyegre

Orosházán rendezték meg a birkózók kadett korosztályú magyar bajnokságát, amelyen három ladányi induló is szőnyegre lépett. Közülük a lányoknál Papp Melánia a 43 kg-os mezőnyben ezüstérmet szerzett, míg a fiúknál Turcsányi Tibor a 63 kg-osok között ötödik lett.

Beindult a Bozsik-program

Hat klub 3-3 korosztályos csapattal képviseltette magát a Bozsik-program idei első fordulójának körzeti villámtornáján, amelynek mérkőzéseit itt, Püspökladányban rendezték meg. A PLE mellett Sárrétudvari, Báránd, Szerp, Nagyrábé és Földes U 7-es, U 9-es és U 11-es korosztályú csapatai mértek össze a tudásukat. A mieink közül végül az U 9-es és az U 11-es csapat is megnyerte az erőpróbát, míg a legkisebbek, az U 7-esek a 3. helyen végeztek. A tornát megtekintette Bukus Péter megyei alközpont vezető, valamint Korolovszky György az MLSZ szövetségi edzője is, s mindketten nagyon elégedettek voltak a rendezés mellett a csapatok által nyújtott teljesítménnyel is.

Két villámtornán küzdött a ladányi diákság

Két hagyományos őszi villámtornán mérhette össze a tudását a ladányi diákság. Előbb a Petőfi iskola rendezésében, a Bene Gyula Kupán a 7-8. osztályosok fiú- és lányfociban, majd a Petri telepi iskola eseményeként, a Petri-kupán az 5-6. osztályosok fiú fociában és leány kézilabdában csaphattak össze. Ez utóbbi erőpróbán ott voltak az Eröss Lajos Református Általános Iskola fiú focistái is. Íme a végeredmények. Bene Gyula Kupa: Fiúk: 1. Petőfi, 2. Kálvin tér, 3. Petri telep. Lányok: 1. Petri telep, 2. Kálvin tér, 3. Petőfi. Petri-kupa: Fiú foci: 1. Kálvin tér, 2. Petri telep, 3. Petőfi, 4. Eröss Lajos. Leány kézilabda: 1. Kálvin tér, 2. Petőfi, 3. Petri telep.

Taroltak a duatlon diákolimpián és a Fórum-kupán

Az alakuló Sárrét SE színeiben álltak rajthoz és szereztek négy aranyérem mellett két-két ezüst-, és bronzmedált a Tomka János által irányított ladányi futók a Debrecenben megrendezett Fórum-kupa utcai futóversenyen. Első helyen ért célba korosztályában Tomka István, Daróczy Péter, Tomka Boáz és Tomka János, ezüstérmet szerzett Daróczy Tamás és Tomka Mózes, míg Papp Bence és Tomka Joel harmadikként futott be, Kiss Márton pedig hatodik lett. Ugyancsak Tomka János felkészítő munkáját dicséri a Hajdúböszörményben megrendezett duatlon megyei diákolimpiai szereplés, ahol három csapatelsőség mellett négy egyéni aranyérem, és két-két egyéni ezüst-, és bronzérem termelt. A csapatversenyben megyei bajnok lett az 1-2. osztályos csapat (Darabos László, Daróczy Tamás, Tomka István, Tóth Boldizsár), a 3-4. osztályos csapat (Darabos Asztrik, Daróczy Péter, Gulyás Gyula, Tomka Mózes) és a középiskolás csapat (Papp Bence, Tenkés János, Tomka János). Egyéniben a saját korosztályában megnyerte a versenyt Tomka István, Daróczy Péter, Tomka Boáz és Tomka Joel, második lett Tomka Mózes és Papp Bence, míg Darabos Asztrik és Tomka János harmadik helyen zárt. E kiváló eredményeknek köszönhetően valamennyi ladányi versenyző bejutott a szekszárdi országos döntőbe.

PLE: továbbra is hibátlan a Boruzs-alakulat

Helyzetek sokaságát és ötgólos hazai győzelmet hozott a PLE focistái számára a megyei II. osztályú pontvadászat 4. fordulója. Az ellenfél a se-reghajtó Biharnagybajom volt, s az 5-0-s végeredmény a vendégek számára volt igencsak hízelgő. Ha a mieink a helyzeteik felét értékesítik, akkor is kétszámjegyű lehetett volna a győzelmük. A gólokat Pálmai Csaba, Dan Gergő, Mogyorósi János, Karacs Zoltán és Czibi Zsolt szereztek. Az U19-es előmeccsen végre megszerezték ideai első győzelmüket a ladányi fiatalok: PLE – Biharnagybajom 5-1. Következett az 5. fordulóban a Szerp elleni idegenbeli derbi, s bizony alaposan meg kellett izzadni a három pontért. A hazaiak foggal-körömmel harcoltak a pontszerzésért, s ez a tervük az első félidőben be is vált. A szünet után azonban egy alkalommal, Szabó Bence lövésénél kapituláltak, s ez el is döntötte a találkozósorsát, a vége 1-0 lett ide. Csapatunk ezzel öt forduló után hárompontos előnnyel vezeti a tabellát. A fiatalok ugyanakkor alapos verésben (6-1) részeseültek.

Balmazújvároson a bitumenpálya is ellenfél volt

Nem sok jót ígért a tavalyi bajnok Balmazújváros elleni idegenbeli derbi a PKE hölgykoszorúja számára, már csak azért sem, mivel az újjáépítési

köztudottan szabadtéren, bitumenpályán vívják a hazai meccseiket. Csapatunk ennek fényében a meccs előtti utolsó edzését szoktatás gyanánt ugyancsak bitumenpályán tartotta, ám ez sem sokat segített. A hazaiak 17-11-es első félidőt követően 33-21-re nyertek. Csapatunkból Tóth Ágnes 5, Károlyi Anikó, Tóth Gabriella és Székely Anna 3-3 gólt jegyzett.

PASZE: magabiztos győzelem Böszörményben

Miután 13 csapat szerepel a megyei I. osztályú asztalitenisz-bajnokságban, így minden fordulóban van egy szabadnapos társaság. Ezt a meccs nélküli játéknapot a mieink a második körben tudták le, így majd csak a 3. fordulóban fogtak ütőt Andrásiek. Csapatunk a Hajdúböszörmény I. vendégeként az András Zoltán, Tökés Tamás, Szabó István, Varga Tibor összeállításban lépett asztalhoz, és a négy egyéni győzelmet arató Szabó István vezérletével végül 11-7 arányban nyert.

PKE: győzelemmel rajtolt férfi csapatunk

Nagy csatában, izgalmas végjátékot követően nyert egy góllal a PKE férfialakulata a vendég Mezőtúr ellen az NB II-es kézilabda-bajnokság dél-keleti csoportjának nyitányán. Az első félidőben folyamatosan a vendégeknél volt az előny, így a második játékrészt egygólos hátránnyal (15-16) kezdték Kótiék. A második félidő derekán aztán sikerült felzárkózni, majd többször a vezetést is átvenni, ám ez egygólosnál soha nem volt nagyobb. A végjáték rendkívül izgalmasan alakult, az új igazolás Darai Zoltán nagyon fontos pillanatban, iksznél ziccet fogott, majd az ellentámadásból ismét itt volt az előny. Az utolsó támadás a vendégeké volt, ám már nem változott az eredmény, így a dudaszónál 35-34-es ladányi előnyt mutatott az eredményjelző. A győzelemből Darai Márton és Kóti Győző 9-9 góllal vette ki a részét, Varga Péter 6, Szarvas Attila 5 gólt ért el. A juniorok összecsapását a vendégek nyerték 37-32-re.

Negyedik hely az országos lépcsőfutó bajnokságon

Kiválóan szerepelve a rendkívül előkelő 4. helyet szerezte meg a Keller Elek és Fegyverneki Máté (a képen) alkotta tűzoltó duó a Budapesten megrendezett lépcsőfutó országos bajnokságon. A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság és a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság közös rendezésében megtartott versenyen több mint száz egyéni induló és 54 páros próbált minél gyorsabban feljutni a Semmelweis Orvostudományi Egyetem huszonkét emeletes épületének a legfelső szintjére. A versenyzőknek teljes védőfelszerelésben, légzőkészülék használatával kellett teljesíteni a távot. (Az acélpalack és a ruházat együtt körülbelül huszonöt kilogrammot nyom!) A verseny fontos szabálya, hogy a párosok tagjai nem szakadhatnak el egymástól, a két versenyző között legfeljebb egy lépcsőfordulónyi távolság a megengedett. Városunk két tűzoltója végül 3:19, 67 perc alatt ért fel a 22. emeletre, s lett ezzel a negyedik.

 ISSN:0866-1375	Szerkesztőség : 4150 Püspökladány, Petőfi u. 5-7. Tel: 54/514-171 email:ladanyihirek@freemail.hu
	Laptulajdonos : Püspökladány Város Önkormányzata Felelős szerkesztő : Dienes Zoltán Főszerkesztő: D. Sári Andrea Nyelvtani lektor: Tányi József